SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 147. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 4, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го СЕРПНЯ 1993. Ч. 147. РІК С.

ГАЛЬМУЮТЬ ПІДГОТОВУ ДО РЕФЕРЕНДУМУ

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 29-го липня, на засіданні комісії з підготови до проведення референдуму 26-го вересня з питань довір'я Президентові і Верховній Раді України, стверджено, що підготову до референдуму гальмує Верховна Рада, яка досі не затвердила зміст і форму бюлетенів для голосування, як того вимагає чинне законодавство. До Президії Верховної Ради подано всі пропозиції щодо об'єму, а також термінів і фінансування видатків на підготову референдуму. Ці видатки становитимуть понад 22 біл. карбованців.

Щоправда, все частіше з'являються заклики від політичних партій та громадських організацій до Верховної Ради заощадити ці гроші, відмовившись від референдуму та призначивши нові вибори Верховної Ради відразу після виборів до місцевих рад.

Всеукраїнський Народний Рух України (ВНРУ) створив координаційний комітет з метою підготовки до проведення референдуму про довір'я Президентові і Верховній Раді України. Водночас ВНРУ скерував до Верховної Ради телеграму, у якій вказується на недоцільність проведення цього референдуму та необхідність ухвалити рушення про резигнацію Верховної Ради.

Львівська обласна організація Української Республіканської Партії розпочала кампанію за розпуск рад усіх рівнів. У районних осередках створено ініціятивні групи, які збирають підписи за проведення місцевих референдумів щодо майбутнього рад.

Всеукраїнське Товариство Політв'язнів і Репресованих у зверненні до громадян та політичних і громадських об'єднань закликає висловити недовір'я Верховній Раді, яка не здатна вирішувати політичні та економічні проблеми. Щодо Президента, то йому вис ловлювати недовір'я автори звернення вважають недоцільним, бо „це може викликати дестабілізацію в суспільстві з непередбачуваними наслідками". Товариство політв'язнів і репресованих закликає підтримати Президента Л. Кравчука під час референдуму.

Л. КРАВЧУК ПОПРОЩАВ АМБАСАДОРА ЗСА Р. ПОПАДЮКА

Київ (УНІАР). — Тут 30-го липня завершилася дипломатична місія амбасадора ЗСА в Україні Романа Попадюка. В останні місяці він відбув серію поїздок до різних областей України, зустрівся з представниками обласних державних адміністрацій, з якими обговорив питання про налагодження широких взаємовигідних відносин між бізнесовими колами України і ЗСА. З'ясував питання інвестицій в медицину, екологію, радіоелектроніку тощо. Домовився про турне по ЗСА Дніпропетровського театру опери та балету й інших мистецьких колективів. Р. Попадюк багато уваги приділив і механізмові приватизації в Україні та металюргійному виробництву на рівні міжнародних стандартів і перспективам співпраці у цій галузі.

Президент України Леонід Кравчук прийняв амбасадора ЗСА Р. Попадюка 29-го липня. Під час зустрічі було висловлено зацікавлення обидвох сторін допомогти Україні здобути гідне місце на міжнародній арені й побудувати багате, вільне і справедливе суспільство. Президент Кравчук підкреслив, що місію свою Р. Попадюк виконав з честю.

Р. Попадюк висловив вдячність усім, з ким йому доводилося працювати, і також Президентові Л. Кравчукові. Вони проаналізували становлення відносин між Україною і ЗСА і обмінялися думками про майбутню співпрацю двох держав.

Прийняв Р. Попадюка також міністер закордонних справ України Анатолій Зленко. Останній подякував Р. Попадюкові, як першому амбасадорові ЗСА в Україні, за його плідний внесок у розбудову відносин між обома державами, побажав успіхів і вручив сувенір на згадку про Україну.

Боснійський президент годиться на поділ республіки

Женева. — В неділю, 1-го серпня, на переговорах у швайцарській столиці президент Боснії Алія Ізетбеговіч згодився на поділ Боснії на три частини. Однак члени його уряду висловили сумнів у тому, чи підтримають рішення президента боснійські законодавці. Стало відомо, що проти цієї поступки А. Ізетбеговіча виступив член його уряду серб Міро Лазовіч, який послідовно підтримував ідею федеративного устрою Боснії і Герцеговини. Він заявив, що продовжить боротьбу за цей принцип. Інший член боснійського уряду, серб Мірко Пеяновіч сказав, що всі сторони не здають собі справи, які наслідки може мати рішення про етнічний поділ республіки. На його думку, у вимушеному переселенні візьме участь понад мільйон осіб. Намагання повернути старі землі дасть привід для нових міжнаціональних конфліктів.

Коментуючи вислід переговорів, М. Лазовіч сказав, що відповідальність за поділ Боснії повністю лежить на представниках Европейської спільноти Дейвидові Овенові і Турвалдові Стольтенберґові, які нав'язали мусульманам варіянт, підготовлений сербами і хорватами.

В понеділок, 1-го серпня у Брюсселі почалася нарада представників країн — членів НАТО, які знову обговорюють доцільність повітряних нападів на сербські укріплення у випадку провокацій з боку сербів.

Адміністрація З'єдинених Стейтів у черговий раз звернулася до своїх західньоевропейських союзників з пропозицією застосувати силу і змусити сербів відвести свої збройні формації від боснійської столиці, цим самим даючи можливість працівникам ООН відновити гуманітарну допомогу для мешканців Сараєва. По кищо вони позбавлені харчів, медикаментів, а також води і електрики.

КРАЇНИ ЕВРОПИ ВИЙШЛИ З ВАЛЮТНОЇ КРИЗИ

Брюссель, Бельгія. — Керівники фінансових установ Европейської спільноти, які засідали у столиці Бельгії протягом двох днів, у понеділок, 2-го серпня, прийшли до єдиного рішення з приводу валютної кризи.

Намагаючись зберегти єдину европейську монетарну систему, міністри фінансів і голови центральних банків західньоевропейських країн вирішили, що курсам валют окремих держав — за виключенням німецької марки і голляндського гульдена — буде дозволено коливатися у межах плюс-мінус 15 відсотків. Раніше ці коливання не могли перевищувати плюс-мінус 2.25 відс. Про прийняте рішення оголосили на пресовій конференції міністер фінансів Франції Едмон Альфандері і президент Центрального банку цієї країни Жак де ля Росієр.

Валютні біржі країн Спільного ринку, які відновили працю в понеділок рано, тут же відреагували на прийняту угоду. На паризькій валютній біржі французький франк дещо опустився — до 3.5 за німецьку марку і 6.05 за американський долар — у порівнянні з курсом минулої п'ятниці (3.43 за марку і 5.97 за долар). Криза на валютному ринку Европейської спільноти була викликана падінням курсу французького франка нижче межі, допустимої існуючою загальноевропейською угодою. В цьому відіграла роль і Німеччини, Центральний банк якої відмовився підтримати франк.

Зібравшися обговорити ситуацію, що створилася, представники фінансових установ країн ЕС могли або різко розширити рамки дозволених коливань курсу валют, або зовсім відмовитися від контролю за курсом. Перевага була віддана першому варіянтові. Генеральний директор Міжнародного валютного фонду Мішель Камдессю сказав в інтерв'ю, що прийняте рішення носить тимчасовий характер, а в майбутньому країни Европи повинні повернутися до більш твердого контролю за коливаннями своїх валют, щоб підготовити ґрунт для єдиної европейської монетарної системи.

ФЕСТИН ООЛ

Савт Бавнд Брук, Н.Дж. — Організація Оборони Лемківщини, Відділи в Пассейку, Елизабеті, Нюарку, Джерзі Сіті, Ню Йорку та Йонкерсі влаштовують Фестин-пікнік (який відбудеться без огляду на стан погоди) у неділю, 22-го серпня, о год. 12-ій дня у великій залі Українського Дому Культури при Дейвидсон авеню в Савт Бавнд Бруку (на оселі української православної церкви-пам'ятника). Грати-ме оркестра „Чарівні очі". В програмі: відзначення 2-ої річниці незалежности України, виступ „Запорожців" та розваги.

Ціни в Україні зростають

Рівне (УНІАР). — Тут 2-го липня демократичні організації міста виступили із заявою, у якій протестують проти підвищення цін на хліб до 230-250 купонів за буханець.

В середньому по Україні в липні ціни були такі: свинина — 7,000 купонів за кілограм; яловичина — 5,500 куп/кг; сало — 4,500 куп/кг; курка — 9-12,000 за штуку; гуси — 17,000 куп/шт.; качки — 14,000 куп/шт; індик — 35,000 куп/шт; молоко 700 куп. за літр; сир свіжий — 2 тисячі купонів за кілограм; сметана — 2,500 куп/кг; масло — 8,000 куп/кг; картопля — 800 куп/кг; вишні — 2,000 куп/кг; поріч ки — 2,500 куп/кг; агрус — 2,200 куп/кг; персики — 2,000 куп/кг; абрикоси — 1,800 куп/кг; кавуни — 2,500 куп/кг; сливи — 2,000 куп/кг; часник 2,300 куп/кг; цибуля — 1,000 куп/кг; один долар — 4,000 купонів; один російський рубель — 3,8 купона.

Щоправда в кінці липня, у зв'язку з вилученням російського рубля старого зразка з обігу ціна російського рубля впала. Скажімо, 26-го липня за російський рубель давали тільки 1,5 українського купона. Але під впливом рубля зріс курс долара. Наприклад в Одесі за один долар інколи давуть 5 тисяч купонів, або 1900 рублів.

Мінімальна заробітна платня в Україні становить 19,000 купонів на місяць, або 4 дол. 75 центів на місяць.

Релігійна радіостанція УГКЦ почала передачі

Львів (УНІАР). — Тут 22-го липня відбулася презентація першого греко-католицького радіо України „Воскресіння". Радіо розпочало систематичні передачі на західній регіон України.

Виступаючи на презентації, редактор газети „Руська Мисль" і радіо „Благовест" Ірина Іловайська-Алберті заявила: „Я вирішила використати свій перший приїзд в Україну для того, щоб попросити пробачення в українського народу за те, що російські збройні сили принесли протн вас, за той біль і страждання, які вони вам принесли".

Продають розпочаті будівництва

Ялта (УНІАР). — Тут рішенням Міської Ради дозволено підприємствам, що розпочали будівництво і не мають змоги його закінчити, створювати спільні підприємства з іншими державами для завершення будівництва та спільного використання таких об'єктів. Лише на території Ялти є 40 незавершених будівництв.

Російсько-українське спільне підприємство, створене на базі санаторії „Мікробіотронік", проводить конкурс для тих, хто бажає викупити розпочаті будівництва. Початкова ціна становила 15 міл. карбованців, а через два тижні після проголошення конкурсу дійшла до 200 мільйонів.

Переробляють зброю в Україні

Вашінґтон. — Як інформує щоденник „Ню Йорк Таймс" з 28-го липня, одне із найбільших підприємств з виробу зброї в ЗСА Аллієнт тексистемс в Едайна, Мінн., договорилася із Міністерством Оборони України, що невдовзі розпічне переробляти, а при тому нищити 200,000 тонн амуніції із України. Рештки цієї амуніції, призначеної для танків і артилерії у формі скравків міді, сталі, бронзи і алюмінію, як також інші рештки знищеної зброї, можуть принести у продажу в наступних п'яти роках понад 100 міл. дол. Цей прихід поділять між собою американське підприємство і Уряд України.

Для підприємства Аллієнт тексистемс, що досі виробляло амуніцію для танків на замовлення Пентагону, це завдання тепер є переходом у малий але міжнародний бізнес, що має на цілі демілітаризацію.

Для України цей договір, який підписано у Вашінґтоні, в присутності міністра оборони Костянтина Морозова, допоможе використати, а при тому знищити, нагромаджену на її землях зброю, деяку ще із 1905 року. Як інформує газета, цілими століттями держави позбувалися зброї методою топлення її в морі, палення або закопування. Це, однак, тепер вже не є дозволене з уваги на небезпеку для довкілля.

На підставі договору з американським підприємством будуть створені дві фабрики для нищення амуніції механічно або при помочі сильного тиску води, яка може тяти зброю без викликування вибухів. Відповідний матеріял зі ЗСА для цього процесу вже є в дорозі і Аллієнт тексистемс почне працювати в Україні вже цього літа, вкладаючи у це підприємство 15 міл. дол.

Надіються, що при праці затруднять біля 100 українських цивільних робітників.

Знищена зброя буде перероблена на комерційний вибуховий матеріял потрібний для будов, копалень, синтетичного палива і добрива.

Решткн металів будуть продавати для комерційного вжитку.

У СВІТІ

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Билла Клінтона є готовий без своїх европейських союзників бомбардувати військові позиції боснійських сербів, щоб переконати їх у допущенні конечної допомоги оточеним мусульманським містам. Речник Державного департаменту Майкл МекКуррі сказав, що ЗСА є готові дати повітряну відсіч наступаючим сербським збройним силам навіть без згоди европейських союзників чи НАТО. Він вказав на зміну політики ЗСА стосовно Боснії, але причин цієї нової настанови вважав за відповідне не подавати.

ВИСТУПАЮЧИ МИНУЛОЇ неділі, 1-го серпня, на програмі телевізійної мережі Ен-Бі-Сі „Зустріч з пресою", Росс Перо, колишній кандидат на Президента ЗСА, гостро критикував запропоновану президентом Биллом Клинтоном економічну програму. Одначе коли прийшлося відповідати на питання про ним пропоновані зміни та фонди для їх осягнення, то він почувався дуже незручно, бо ніяк не міг на ці питання відповісти, а щоб таки якось вийти з ситуації, він обвинувачив корепондентів, що його не попередили які питання йому ставитимуть, тому він не має потрібних для цього даних. Найновіші опити вказують, що більшість виборців уважають виступи Р. Перо нічим іншим, як тільки політичною показухою.

ОДНА З НАЙБІЛЬШИХ забезпеченевих програм охорони здоров'я в ЗСА „Блю Кросс енд Блю Шілд" останнім часом переходить кризові ситуації. Ще добре не втихли вігуки скандалу у цій організації нюйоркського стейту, як нові закиди екстраваганції та невмілого керівництва впали на адресу цієї фірми в Луїзіяні. Там стейтовий ревізор для справ забезпечення Джеймс Бравн примусив зрезиґнувати керівника та більшість членів головної ради організації, звинувачуючи їх у зайвій розтраті грошей на надмірних та сумнівних видатках.

ПІД КІНЕЦЬ ЦЬОГО ТИЖНЯ всі 219 республіканців-членів Конгресу плянують голосувати проти запропонованого президентом Биллом Клінтоном бюджету. Політичні спостерігачі кажуть, що це може бути востаннє, що республіканці виступлять так об'єднано, бо поки справи мали відношення до підвищення податків чи непотрібних розтрат, то своїм одностайним становищем республіканці зміцнювали свою популярність серед виборців. Одначе, коли ці ж самі виборці починають приглядатися до „дрібного письма" окремих законопроєктів, то справа партійної єдности починає набирати іншого характеру, залежно від округи, яку репрезентує даний конгресмен.

ШКОДИ НАНЕСЕНІ виливом рік Міссіссіппі, Мізурі, Канзас та цілим рядом інших менших приток у центрально-західніх стейтах країни є дуже великими на кожному вірі, зокрема коли йдеться про сільське господарство. Одначе більшість фармерів, мабуть, вже погодились з нанесеними втратами, хоч їх тепер турбує що принесе близька майбутність. Найбільше журяться фармери посухою в наступних кількох тижнях і скорими приморозками, бо тоді вони будуть цілковито зруйновані не тільки втратою цьогорічного збору, але також і втратою збору наступного року.

Працює школа українїстики

Львів (УНІАР). — Тут 26-го липня розпочала працю 2-га міжнародна дитяча школа україністики, яку організував Центр Творчости Дітей та Юнацтва Галичини за допомогою кількох громадських організацій. Близько 240 учасників, які прибули з Польщі, Чехії, Югославії, Румунії та держав СНД, протягом двох тижнів слухатимуть лекції з мовознавства, мистецтва та історії України, а також відпочиватимуть у Карпатах.

В АМЕРИЦІ

СПЕЦІЯЛІСТИ КАРПАТСЬКОГО регіонального інституту соціології Академії Наук України провели в Закарпатті опитування щодо того, якого майбутнього прагне для себе більшість населення краю. Отже, 43 відсотки опитаних хочуть жити у складі України, 11.6 воліли б дістати автономію у складі Мадярщини, і тільки 3.7 відсотка мають намір боротися за „свою незалежну державу". Водночас 60 відсотків закарпатців вважають, що живуть гірше, ніж навіть ще два роки тому.

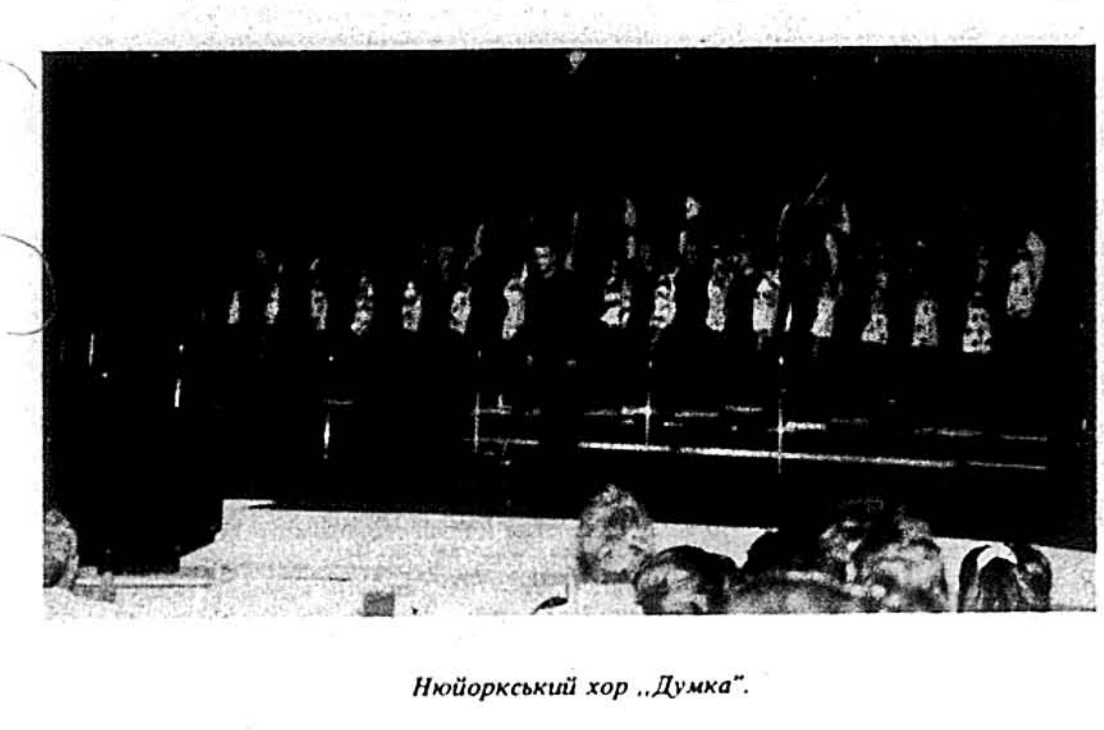
ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР АФҐАНІСТАНУ Гульбеддін Гекматіяр запропонував політичний азиль єгипетському проповідникові шейхові Омарові Абдель Рахманові, який тепер перебуває в нюйоркській тюрмі. Як відомо, єгипетська влада вимагає депортації шейха зі ЗСА у зв'язку з його причетністю до вбивства президента Єгипту Анвара Садата. Є підстави вважати, що у З'єдинних Стейтах шейх був духовним керівником тих мусульманських фундаменталістів, яких звинувачується в організації вибуху в мангеттенському Світовому торговельному центрі.

КОЛИШНІЙ ЧЛЕН ЦЕНТРАЛЬНОГО комітету КПСС Валентін Фалін заявив, що берлінську стіну було збудовано за наказом Совєтського Союзу „з метою перегородити шлях західнім агентам, котрі проникали у Східню Німеччину". Ця заява В. Фаліна, зроблена на засіданні суду в Берліні, суперечить свідченню колишнього заступника міністра закордонних справ СССР Юлія Квіцінського, який запевняв, нібито не Москва, а керівництво Східньої Німеччини заініціювало будівництво стіни.

СТАЛО ВІДОМО, ЩО В ПЕРШІ дні вересня цього року відбудеться візита Папи Івана Павла II у Литву. Масова Служба Божа у вільнюському парку Вінгіс збере не 150,000 осіб, як передбачалося раніше, а в 6-8 разів більше, тому уряд Литви, з огляду на належну безпеку цієї акції, вирішив на ті дні обмежити в'їзд до Литви.

В СУБОТУ, 31-ГО ЛИПНЯ, у віці 62 роки раптово вмер король Бельгії Бодуен. Бельгійці вважають, що це сталося у найбільш невідповідний момент. Як відомо, декілька тижнів тому Бельгія стала федеративною державою, і саме король Бодуен успішно виступив посередником на переговорах між представниками фламандського і валлонського населення країни. Оскільки король Бодуен не залишив прямих наступників, то головним претендентом на трон є його брат Альберт. Згідно зі законом, новий монарх Бельгії має бути затверджений парляментом країни протягом 10 днів.

Нюйоркський хор „Думка" виступить на Союзівці

Нюйоркський хор „Думка".

Союзівка (Г. Колесса). — Тут у суботу, 7-го серпня, в залі „Веселки" о год. 8:30 вечора розпочнеться концерт хору „Думка" з Ню Йорку, диригент та мистецький керівник — Василь Гречинський.

Це буде останній концерт „Думки" в цьому сезоні. У програмі — твори Козака, Лисенка, Ф. Колесси, Давидовського, Кушніренка, Д. Бейкера та інших композиторів. Тематика деяких творів, наприклад композиції „Під небом України" Євгена Козака, присвячена відзначенню 2-ої річниці незалежности України. Партію фортепіяно виконає Євгенія Палей. В концерті братиме участь жіночий ансамбль хору, керівник — Михайло Лев. Виконуватимуться пісні „Співай, соловейку" — слова народні, музика М. Лева, „Пісня про матір" — слова Олійника, музика Поклада, та „Надобраніч всім" — музика М. Лева.

Як повідомив диригент хору В. Гречинський, наступного року хор „Думка", якому виповниться 45 років, братиме участь в урочистому відзначенні 100-ліття Українського Народного Союзу, яке відбудеться в Карнегі Голл в Ню Йорку.

По закінченні концерту, приблизно о год. 10-ій вечора — забава, гратиме Тріо Олеся Кузишина. У неділю, 8-го серпня, проходитиме День Союзянки. Відповідальна за мистецькі програми — Аня Дидик-Петренко, конферансьє — Мар'янка Гаврилюк.

7—8-го серпня в Головному будинку оселі проходитиме виставка-продаж творів Слави Геруляк. Координатор виставок на Союзівці — Соня Семаншин.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Справа І. Дем'янюка

Справа Івана Дем'янюка — це один величезний скандал, не Дем'янюка, а всіх, які переводили переслідування цього ні в чому невинного чоловіка. Започаткуьали ґегенну, яку він переживав, дві особи: редактор колись прокомуністичної газети „Українські Вісті", який привіз з СССР листу воєнних злочинців і передав її властям; на цій листі, було прізвище Іван Дем'янюк, робітника у автомобільних варстатах у Клівленді, Огайо; це „Іван Ґрозний", охочий співробітник нацистської влади в таборі смерти Треблінці у Польщі під час Другої світової війни. Івана Дем'янюка арештували й судили за злочин брехні при в'їзді до Америки, позбавили його американського громадянства й видали Ізраїлеві, який домагався його, як „воєнного злочинця".

Американський мільйонер-бизнесмен Арманд Гаммер, який торгував із большевицьким режимом під час холодної війни привіз ізраїльським властям з Москви пофальшований фахівцями КҐБ документ, — ніби особисту довідку Дем'янюка з Треблінки. Не допомогло запевнювання Дем'янюка, що він ніколи у своєму житті взагалі не був у Треблінці. Від першого дня перевезення його до Ізраїля, ще перед слідством і судом проголошено Дем'янюка винним. Шкільних дітей приводили на суд й показували на Дем'янюка, як „Івана Ґрозного", який водив тисячі жидів, в'язнених у Треблінці, до бараку, де всі в'язні гинули від отруйного ґазу. Іван Дем'янюк став в Ізраїлі наче символом гітлерівського „голокосту", суддя не допускав оборонців до представлювання доказів невинности Дем'янюка і проголошення у 1988 році кари смерти для Дем'янюка — це було вже тільки формальне завершення цієї трагікомедії.

Коли 29-го липня ц. р., у сім років від першої судової розправи в Ізраїлі, тамтешній Верховний суд одноголосно ствердив, що присуд смерти прийнято без уваги на існуючий „сумнів" щодо вини обвинуваченого, і таким чином звільнено Дем'янюка, то це була своєрідна сенсація, бо назагал виглядало, що будуть в'язнити Дем'янюка поки він помре природною смертю. Юрба перед судовим будинком у Єрусалимі прийняла цей присуд з обуренням. Увесь судовий, адміністраційний і пропаґандивний апарат роками сполоскував мозки всього суспільства в Ізраїлі, що Іван Дем'янюк є звірем у людській шкірі, що тепер не може поміститися в головах тамтешніх громадян, що Дем'янюк не винний, що в архівах КҐБ знайшли документ, що „Іван Ґрозний" був якийсь Іван Марченко, та що в'язнений Дем'янюк казав правду, що ніколи не був у Треблінці.

Звільненого Дем'янюка тримали покищо під поліційною охороною, боячися, що його вб'ють, якщо він покажеться на вулиці. Він спершу відкинув пропозицію виїхати в Україну, бажаючи вернутися до Америки, де є вся його родина. Однак, в'їзд до Америки був покищо для нього замкнений. У минулу неділю мали його депортувати таки в Україну, де він народився. В останню хвилину зупинили цей виїзд, бо інша група суддів дозволила прокуратурі Ізраїля перевірити можливості нового оскарження Дем'янюка за злочини в Собіборі. Прокуратура має зробити рішення до десятьох днів.

Виходить, що сімлітнє перебування Дем'янюка у в'язниці в Ізраїлі ще не закінчилося. Невідомо як довго буде тривати нове слідство і яке становище займе ізраїльський Верховний суд, що його рішення звільнити Дем'янюка стрінуло спротив ізраїльських екстремістів, які в особі Дем'янюка ненавидять українців. Можна здогадатися, що цей останній крок ізраїльського уряду зустріне протест від України і від Америки, бо видали ЗСА Дем'янюка Ізраїлеві тільки за здогадні злочини в Треблінці і тільки в Треблінці. Це підтвердив недавно тричленний суд в Сінсіннаті, який відкрив справу Дем'янюка в ЗСА.

МОСКОВСЬКА ГАЗЕТА „Ізвєстія" повідомила, що в першій половині цього місяця, скоріше за все — в проміжку від 9-го до 11-го серпня, відбудеться зустріч президента Росії Боріса Єльцина з президентом України Леонідом Кравчуком. Вони обговорюватимуть питання щодо Чорноморської фльоти і дальшої долі міста Севастополя.

В. Трембіцький

ДИПЛОМАТИЧНА НЕЛОГІЧНІСТЬ

II

Вияснення секретаря Я. Войтка, мовляв а) амбасадор чи посол мають і ці самі поняття в службовій активності, б) через дипломатичну відсутність терміну в наших словниках (до речі, виданих в часах бездержавности, в) із маловажністю слова „амбасадор" в загальномовному вжиткуванні та 2) вживання терміну посла є загальновідомим серед діяспори в західньому світі, не є відповідними. Таки є різниця між амбасадором та послом перш за все в сенсі державної престижевости. Загальною мовою говорячи, посол репрезентує свій уряд й державу з президентом, амбасадор репрезентує гідність своєї суверенної великої за населенням та територією-державою та її авторитетність в світовій політиці під різними розрядами. Для прикладу в справі визнання України Швайцарією весною цього року, (коли прийшлось дати акредитацію чотирьом новим державам в Европі — Албанії, Хорватії, Латвії та Україні), то вирішено швайцарським соймом встановити в Україні амбасаду, а в трьох інших державах посольства. В моїй телефонічній власне розмові з правним радником Швайцарії до ООН, оцей юрист за міжнародною спеціялізацією, зазначив, що акредитовано до Києва амбасадора, рахуючись з авторитетністю політичною та економічною України через її також великочисельність та геополітичне положення в Европі. В Латвію, Албанію та в Хорватію порішено акредитувати посольства для нормальних дипломатичних взаємин. Цей факт характеризує важливість престижевости амбасадора з пошануванням України як чогось особливого в дипломатичному світі з багатогранним плянуванням міждержавних взаємин. Отже, тотожности між обома категоріями держав не може бути.

А тепер мале порівняння у взаєминах між Росією та Україною: коли в Києві є російський амбасадор во ім'я Великої Росії, то значить посол від київського Уряду в Москві репрезентує малодержавність України — другої кляси?! та із прикметністю непошанування авторитетности російської великодержави, в той час, коли російський амбасадор перед обличчям західніх дипломатів з формального боку (за протоколом) вшановує достоїнство України (на рівні такого становища зі сторони багатьох европейських держав), яка має всі дані бути вищої категорії державою після унормовання всіх державних справ для утвердження їх територіяльного та політичного існування. Аж можна поставити ще запит такий: Як же титулується на реєстраційній листі (українськомовній) дипломатичних представництв в Києві — амбасадорів Великобританії, Німеччини (який є деканом дипломатичного корпусу) Франції, послами так само як справжнім послом в Києві є представник Киргистану чи Молдови? Все та конфліктність із нелогічністю вповні.

Отже вживаючи титул посла замість амбасадора є самопониженням нашої дипломатичної престижевости перед державами світу, маючи вже повну можливість бути на становищі вищої категорії, важливішої через термін амбасадора в колі провідних держав Европи.

Отже, вживаючи посла замість амбасадора, маючи на це всі принципові державні права та визнання серією держав світу, відмовляючися від такого привілею, зовсім оправданого, є вповні дивним, дипломатичною нелогічністю. Тим більше, коли взяти до уваги ще такий факт, що під сучасну пору признають амбасадорство великої держави і меншим країнам, які вже є історичними на базі довголітньої їх державности, в якому то часі вони були позитивно-творчими для добра европейської спільноти всякими добрими вчинками політично-соціяльного та іншими різнородностями. Оці держави заслужили собі на привілеї їхньої державної престижевости належати до сорту, що так сказати, „амбасадорських" держав у відношенні до цих країн, які займають ключове місце в европейських справах. До таких власне менших чи малих територіяльно держав належить сьогодні Ма-

(Закінчення на стор. 3)

Л. Храплива-Щур

ДЗВОНИТЬ ДЗВІНОК... НА СПОЛОХ!?

Так швидко пробігає час, а особливо скоро зникає кудись таке довго очікуване й наперед опляновуване літо! Коли ж воно починає клонитися до кінця, починається метушня у кожній хаті, де є діти. Не лиш приналюють до гарячкової біганини оголошення на кожній крамниці: „Випродаж із поворотом до школи". У кожній такій родині заводяться при столах розмови, не раз гарячі, не раз загострені: як найкраще розпланувати дітям-школярам їх зайняття на цей рік? Бо справа таки не з маловажливих! Рік у рості дитини, чи молодої людини — великий протяг часу. А може саме він стати переломовим, визначити весь її майбутній життєвий шлях. Коли ж вже раз увійти в рейки передбачених на шкільний рік обов'язків, майже неможливо „виїхати" із них. Це тільки тепер, поки задзвонить перший шкільний дзвінок — є ще час продумувати і свобідно рішати.

І в такий саме час приходить на думку розумним і запопадливим батькам питання: на кого ж ми хочемо виховати нашу дитину? Зрозуміло, що головним ключем стає тут всебічність виховання, зрівноваження фізичного й інтелектуального розвитку, вироблення естетичних смаків, увага особливим талантам і завдаткам дитини. Зрештою ж і практична сторінка: підготова до майбутньої професійної праці, вміння якнайкраще використати всі життєві можливості. Багато, багато є над чим думати... І так часто серед цього надміру завдань, відходить на дальший плян зумовленість дитини її релігійною та національною приналежністю. А наскільки ж вони важливі?

Ми надто добре бачили на большевицькому експерименті, куди йде світ без Бога. Так, що дальших переконувань тут не треба. Без релігії — чесної, характерної людини — не виховати. Так і не виросте повновартісна людина без ґрунту своєї національної спадщини. Недаром же і релігія забезпечила цю нерозривність. Четвертою Заповідю — яка від вузького поняття найближчої родини — простягається і на рід—плем'я—народ. Бо людина, яка загубилася від свого народу, не лиш нанесла йому непоправну кривду. Вона сама для себе прогавила щось, що їй правно належиться. Це її національно-культурна спадщина, приготовувана численними поколіннями предків — саме для неї. Бо охоче чи ні, але й сьогоднішній науковий світ не може заперечити вартости генів — доленосного кровного зв'язку людини зі своїм біологічним коренем.

Ми оправдуємося часто, що сьогоднішнє покоління росте в таких дуже відмінних обставинах, від тих, що були „в старі часи" та „в старому краю". Правда, у нашій дійсності, поза Батьківщиною виростає вже друге, а то й третє покоління, коли говорити навіть лиш про нову еміґрацію". Так: два, три, скажемо чотири, п'ять... Як у кого. Бувають же і мішані подружжя із зовсім іншим підложжям... Але чи має право побут цих кількох поколінь перекреслити спадщину поверх тридцяти поколінь — коли говорити про час буття християнського українства? А ще ж за ним стоять неозорі лави предків, з трипільських, чи й ще давніших часів, які у важкій, чесній праці вирощували непроминальні духові, етичні вартості нашого народу.

І саме зв'язок із цими вартостями — їх пізнання, пов'язання з ними, дає дитині Українська Церква, школа, молодечий гурт-організація. І саме їх необхідно включити в програму зайнять дитини на цей рік. Навіть жертвуючи чимось таким принадливим, як гаківка, ґолф, балет, участь у чужинних молодечих клюбах. Може навіть — не лякайтесь! — якимось навантаженням у цілоденній школі, яке могло б прискорити закінчення навчання, здобуття, якнайшвидше „власного хліба"...

А в ім'я чого така пожертва? Це важко зрозуміти дітям — часто і батькам.

Хоч сьогодні ця справа виглядає все ж дещо яснішою, як яких навіть трИ-чотири роки тому. Оцей же шкільний дзвінок задзвонить у третьому році незалежности України. Сьогодні наша дитина вже не почує від нікого: „Ти українець — значиться, росіянин!?" Сьогодні про нас світ знає. Сьогодні на кожному кроці наших змагань за українство в діяспорі — ми відчуваємо, що подібна боротьба проходить і на рідній землі: за відродження нашої віри, мови, звичаю, історичної пам'яті... І зрештою — нові обставини відкривають майбутньому поколінню нові можливості діяльности власне там, в Україні, де кожна дрібка знання про неї стане так дуже в пригоді.

Легко говорити про „треба", „необхідно", „доцільно" — але як же це виглядає на тлі існуючих у нас обставин? Число учнів українознавчих шкіл не зростає, а вже тих, хто мав відвагу й витривалість завершити їх матурою — на пальцях порахувати... Хоч би які величаві бенкети їм влаштовувати. Батьки теж не мають належної пошани та уваги до українських шкіл, навіть, якщо посилають туди дітей. От хоч би як часто чуємо їх нарікання, що „шкільна імпреза триває довго" — тоді, коли діти з усією відданістю та охотою вивчили й приготовили справді гарні тексти... А буває й таке в цілоденних школах, що батьки творять окремі тайні „клюби" для боротьби перед шкільною владою „проти надмірного навчання українознавства"...

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО „КАВУ І СОЛОДКЕ"

У „Свободі" з 3-го липня ц. р. в рубриці „Про це і те" появився коментар від заголовком „Про каву і солодке" за підписом О-КИ.

Зі заголовку можна догадатися, що справа тут про дописи про наші імпрези, зібрання чи сходини. Автор (чи авторка) дослівно пише: „Чомусь у нас завжди важливі є точні звітування про різні менш і більш цікаві зібрання, доповіді, наради і про них найскоріше пишуть доморослі журналісти чи пильні секретарі відповідно довгі дописи для поміщення в пресі. „І далі: „... що при каві і солодкому ще довго присутні приязно гомонять. Ота кава і солодке це немов якийсь закон, що його не можна зламати"... „А шкода. Можна б цей неписаний закон зламати разом з іншим ... а це неписане правило українських імпрез, що вони мусять зі засади тривати довго, а промовці безконечно довго говорити". І на закінчення: „Чи не час наші дуже традиційні і святі звичаї трохи змінити відповідно до сьогоднішніх обставин".

Шкода лише, що О-КА не подала жадних суґестій чи розв'язки, як зарадити цьому „лихові".

А не буду заторкувати справи задовгих імпрез чи промов, бо в деяких випадках О-КА має рацію. Але дописи „доморослих журналістів" появляються найчастіше в журналах, що мають певне обмежене коло читачів чи читачок, що зацікавлені такими інформаціями. Наприклад, такі журнали, як „Наше Життя" (видає Союз Українок Америки) чи „Жіночий Світ" (видає Організація Українок Канади ім. О. Басараб), чи часописи, що подають дописи з життя своїх відділів. Це не лишень інформація, але теж виміна досвідом і ініціятивою в організаційній праці. Крім таких дописів (їх відносно не аж так багато і редакція застерігає за собою право справляти мову чи скорочувати текст, що повинна використовувати в дійсно „критичних" дописах) такі журнали містять багато різнородного матеріялу цікавого для загалу).

Радше маю певні застереження до деяких некрологів, чи посмертних згадок. Даю приклад: „Помер такий то, а його дружина, теж визначна громадська діячка і почесна членка там то, і є секретаркою у такій то організації. Син скінчив курси українознавства, належить до церковної громади і т. д". Чий це є некролог?

Я є дописувачкою до преси, або, як деякі називають цю функцію, „пресовою референткою" і мені часто приходиться закінчувати допис фразою „при каві і солодкому", як звичайну інфромацію про дану імпрезу, якщо вона закінчується кавою і солодким. Власне час при каві і солодкому, що багатьом заступає клюби і кафейки, дає змогу свобідно погомоніти зі знайомими. Фразу „при каві і солодкому" можна змінити чи опустити, але чому? В чужинецькій пресі стрічаємо теж таке „лихо". І при каві і солодкому збирають великі суми на корисні цілі.

Ще одна заввага. Кілька років тому я брала участь в міжнародній жіночій конференції в Монтреалі і там, між іншим, говорилося про „фемінізацію" мови. Це значить, що існує, спеціяльно у професіях, термінологія і для жінок, і для мужчин. Наприклад, є журналіст є і журналістка, секретар і секретарка, лікар і лікарка, пілот і пілотка і т. д. Можна таку „фемінізацію" української мови використати і в нашій пресі, тим більше, що це є реальність сьогоднішніх обставин.

У згаданій статті О-КИ говориться про журналістів і секретарів, може згадані закиди не відносяться до журналісток і секретарок? Це так без злоби до О-КИ.

Стефанія Звонок
Монтреаль, Кве.

Леонід Федорук

В газеті...

Здасться все — сьогодні день мине.
А завтра вже ні миті і ні йоти
Нізащо не віддам моїй роботі,
Що так за день висмокчує мене.
Що викрутить, що вичавить до дна
І нерви, і наснагу, і чуття...
Удома, у гіркоті каяття,
Належне їй я віддаю сповна...
Та вранці в грудях зануртує щось,
Думки заграють, мов північне сяйво,
І я уже не сич, а ранній жайвір,
Що сипле радість поміж зорь і рос.
І віддаюся круговерті знову,
В якій турботи вищі від інтриг,
І знов навстріч штормам летить мій бриґ —
Душі і помислам знаходячи обнову.

Володимир Романюк,
Україна

ГОДИНА З ПОСЛОМ ЗСА В УКРАЇНІ Р. ПОПАДЮКОМ

II

Люди хочуть праці, медичного та соціяльного забезпечення, і до політики не надто втручаються. Президент України Леонід Кравчук дуже мудро ставиться до проблеми Криму, ведучи в цьому й відверті діялоги з президентом Росії Борісом Єльциним. Я знаю, що найбільшою проблемою там, на нинішній час, є Чорноморська фльота. Якось більш-менш домовилися уже, як поділити її, і залишилося виробити лише деталі в цій справі. Україна, як на мою думку, дуже добре ставиться до цієї проблеми, а люди хочуть жити там мирно.

Ми також прагнемо підтримувати мирне розв'язання проблеми Криму, маємо своїх американських добровольців, які там працюють від Корпусу Миру. Ми запросили І. Єрмакова на два тижні до Америки, щоб він подивився, як вирішуються наші проблеми.

Хочемо також зблизити міста Севастопіль і Норфолк у Вірджінії яке, як і Севастопіль, є військово-морською базою. Метою тут є, аби севастопільці пізнали та побачили, як Норфолк опікується американською фльотою. Це дуже заінтересувало українську сторону, і я написав листа посадникові Норфолку, а також є звернення до цього міста від Севастополя, на які очікуємо відповіді.

Отже, як бачите, спілкуємося й тут, хоч не надто афішуємо подібне в пресі і люди знають про це небагато. Впевнений, що тут перспективи наших відносин гарні.

П.: — Сподіваюся, можемо сказати про це читачам „Свободи"?

— Очевидно! Я думаю, що можете публікувати кожне моє слово, якщо вважаєте, що це зацікавить читачів вашого щоденника. Це вам довіряю.

П.: — Дякую, пане Романе... Тепер хотів би сказати ось про що. Свого часу колишній голова Пентаґону Ричард Чейні висловився, що — цитую — „майбутнє колишнього Совєтського Союзу — це великий знак запитання" і що американська Адміністрація „повинна проявити певну обережність у підході до існуючих там економічних труднощів і національних конфліктів". Як би ви прокоментували ці слова Р. Чейні?

В.: — Я би сказав, що тут потрібно працювати не обережно, а активно. Для мене головне є підтримувати Україну! Я думаю, що Р. Чейні добре знає історію, і знаю, що він дуже підтримував Україну, коли був при владі. Я з ним працював особисто, і тому можу це з певністю вам сказати. Але я також думаю, що американський народ у цілому не надто, м'яко кажучи, знає історію як України, так і її одвічних стосунків з Росією...

То дуже й дуже важливо, щоб Україна була незалежною та міцною державою як політично, так економічно. За такої умови можна сподіватися стабільности в Східній Европі, а Україна може тут відіграти дуже відповідальну ролю. І не тільки тут, а і в міжнародній політиці. Україна, наприклад, вже має своїх добровольців у підтриманні миру в Юґославії, і то також дуже важливо.

Я думаю, що як у моїй країні, так і взагалі на Заході особливу увагу спрямовують на Росію. Мовляв, потрібно всіляко підтримувати Москву, бо, як це буде робитися, то буде краще всім державам...

П.: — В зв'язку з цим я й хотів би почути від вас, пане амбасадоре, не як, як ви кажете, чужинця, а від українця з роду-праroду: чи на шкоду є те, що левина частка доларових ін'єкцій Заходу осідає в Росії? Чи не може це призвести до відворотного ефекту в тому, чого прагне демократичний світ? Наскільки відомо, ЗСА стоять на позиціях демократії. Чи змогутнення Росії не зробить з неї замість форпосту демократії в Евразії, як цього очікує Захід, знову імперського жандарма, яким вона була завжди?

В.: — Розумію вас і так само вважаю, що надмірні, як ви кажете, фінансові іньєкції — це велика помилка Заходу, в тому й Америки. Звичайно, я не кажу, що Москву підтримувати не треба. Підтримувати її потрібно вже хоча б тому, щоб ішли в Росії економічні реформи, а з тим не зачахла слабка ще , наразі, там демократія. Але таким самим чином треба підтримувати й інші посткомуністичні держави. Передусім, я хотів би, звичайно, аби таке ставлення було до України, але також і Грузії і так далі. Бо люди всюди хочуть жити вільно і краще.

Ви тільки подивіться на таке. Україна — дуже велика і потенційно багата держава з 52-мільйоновим населенням, з народом, якому під силу не тільки мати економічну стабільність, а й стабільність політичну і мілітарну. Тож тому я й вважаю великою помилкою те, що Росії надаються такі переваги перед Україною.

У цьому році я особливо намагаюся, аби підтримувати Україну. Бо то буде корисне не тільки їй, але дуже й Америці.

Усі ми добре знаємо Росію, яка то була імперія. Не можу, очевидно, передбачити, що буде через 5—10 років, але знаю, що Росія — дуже велика держава. А кожна велика держава — чи то імперія, чи то демократія — хоче мати свої сфери впливу в світі. Тому й потрібно захищати демократію в Росії, ні на хвильку не забувати, що Україна повинна жити повнокровно! Якщо ж допустити перетворення Росії в це новішу „імперію зла", то це не буде для добра ні Україні, ні самої Росії, ні, нарешті, цілого світу. То дуже важливо. Я не проти Москви, але я проти загрози нових бід для людства.

Продовження буде.

ЗА „КРУГЛИМ СТОЛОМ" "СВОБОДИ"

Бути кредитовим спілкам в Україні

Напевно не всі знають, що український кооперативний рух має свою довголітню історію. За твердженням д-ра Іллі Витановича, автора фундаментального дослідження, виданого у Ню Йорку у 1964 році, цей рух завжди займав і тепер займає провідне місце у житті українського народу, бо виходив з реальних потреб народних мас, виховував їх на високих ідеалах громадської самодопомоги й самоуправи, у стремлінні до поступу, до волі, добра і краси.

В наші дні не тільки не зменшилася, а навпаки, зро сла роля кредитових спілок. Їх вклад у підвищення добробуту українців, що проживають у діяспорі, у збереженні національних традицій та рідної мови. Про це йдеться у книзі підготовленій до друку Омеляном Пле шкевичем, президентом Української Світової Кооперативної Ради (УСКР).

Гадаю, що тепер немає потреби докладно розповідати про основні етапи розвитку кредитових спілок в Україні, адже у свій час на цю тему на сторінках часопису було надруковано чимало матеріялів. А між тим, потребує висвітлення питання про допомогу, яку українські кооперативні організації діяспори надають молодій державі у відновленні кредитових спілок.

Саме про це йшлося на зустрічі за „круглим столом", скликаної редакцією газети „Свобода" у Чикаго, у якій взяли участь: президент УСКР О. Плешкевич, секретар цієї ради Роман Бігун, президент Української Федеральної Кооперативної Каси „Самопоміч" Роман Мицик та головний екзекутивний директор і фінансовий референт цієї ж каси Богдан Ватраль.

Нижче подаємо короткий запис розмови, що недавно відбулася.

Р. Бігун: Дозвольте мені, панове, розпочати бесіду, тема якої, на мій погляд, має не тільки теоретичне, але й практичне значення, адже йдеться про питання, вирішення яких може справити чималий вплив на піднесення економіки України та життєвого рівня народу.

Мені здається, що варто найперше згадати недалеке минуле, коли після закінчення Другої світової війни чимало українців змушені були податися за океан в пошуках кращої долі. Наші брати і сестри прибули до Америки, Канади та Австралії не знаючи мови, діючого законодавства, не маючи засобів до існування. Давайте пригадаємо, хто їм одними з перших простягнув руку і допоміг у короткий час стати на ноги? Українська громада, кредитові спілки і наша рідна каса „Самопоміч".

І в цей дуже важкий час для України кредитові організації Америки та Канади, об'єднавши свої зусилля, роблять все від них залежне аби скорше відновити кооперативний рух на нашій батьківщині.

О. Плешкевич: Варто дещо додати до того, що сказав наш колега. Найперше слід нагадати, що у 1919-20 роках лише на території західньої України існувало понад 3,000 кредитових спілок, чотири централі, які координували їх діяльність, з цього краю за кордон вивозили у великих розмірах збіжжя, солонину, яйця та інші харчові продукти.

Ще одна історична довідка. За Директорії один з організаторів і керівників кооперативного руху того часу був Борис Мартос — міністер фінансів у тому уряді. Чималу частку бюджету Директорії складали надходження від кредитових кас.

Отже, кооперативний рух у ту пору займав у економіці України помітне місце і мільйони людей користувалися його послугами.

В теперішній час коло 140,000 українців, що мешкають в Америці, Канаді та Австралії, є членами кооперативних кас, загальна сума їх обігових коштів складає 2 біл. дол. Як бачите, капітал солідний і нам під силу вирішення багатьох проблем, у тому числі і надання практичної допомоги у створенні в Україні кредитових спілок. Та це не все. Потрібно, щоб ідея відновлення кооперативного руху стала щоденною турботою керівництва країни і широких народних мас.

А тепер до слова варто запросити шановного Богдана Ватраля, який очолює Координаційний комітет, створений крайовими кооперативними організаціями для надання практичної допомоги Україні.

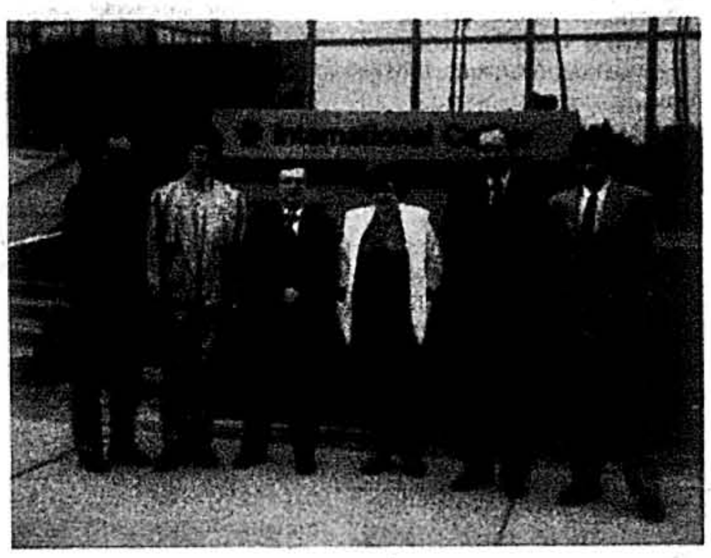
Б. Ватраль: Якщо у майбутньому вчені візьмуться за написання історії відновлення кооперативного руху в Україні, то обов'язково згадають 1991 рік. Чому саме? А тому, що саме тоді наші організації приступили до надання допомоги українським кооператорам. На початку наступного року я вперше ступив на землю своїх батьків. Разом із колегами на місці ми вивчили стан справ, познайомилися з провідними депутатами парляменту, зустрілися з Леонідом Кравчуком. Переговори, які ми вели, стосувалися першочергових заходів, які передбачалося здійснити у найближчий час.

Одержавши схвалення з боку урядових установ, ми взялися до праці. Найперше перевели на українську мову всю документацію, без якої кредитові каси були б безпомічні.

Не можна не згадати конференції, що відбулася у Вашінгтоні з ініціятиви між

Учасники зустрічі за „круглим столом" (зліва): О. Плешкевич, Р. Мицик, Б. Ватраль та Р. Бігун. (Світлив А. Гороховський)

Гості з України (зліва) : В. Кибальний, П. Маковецький, Б. Ватраль (Чикаго), І Дрогомирецька, С. Аржевітін і А. Оленчик

народних кооперативних організацій, у праці якої взяли участь тодішні члени Президії Верховної Ради України В. Євтухов та В. Пилипчук. На цій та женевській нараді, що відбулася невдовзі, мова йшла про те, як найбільш ефективно допомогти Україні відновити кооперативний рух. У відповідності до прийнятого рішення в Україну виїхала група спеціялістів, які провели у ряді міст „круглі столи", а по суті семінари вивчення основ кредитових спілок. На цих зайняттях були присутні понад 500 осіб, які самі повинні стати організаторами нової справи. Одночасно створено Всеукраїнський організаційний комітет, його головою став Петро Козинець.

Довго дома не засиджувався, довелося знову сідати в літак. Цього разу приїхав в Україну для того, щоб взяти участь у підготові законопроєкту про створення в країні кредитових спілок, який мав бути поданий на розгляд і затвердження Верховної Ради.

З наведених вище прикладів читачі можуть скласти собі уяву про те, як інтенсивно велися підготовчі роботи.

Кореспондент: Дійсно, в активності вам відмовити не можна. Однак, досі ви вели мову про працю міжнародних кооперативних організацій. Цікаво було б знати як поставилися до цієї справи уряди Америки та Канади?

Б. Ватраль: Я повинен сказати, що з їх боку було виявлено підтримку і готовість надати Україні можливу допомогу. Ось конкретні факти. Уряд Канади виділив для фінансування розробленої міжнародними кредитовими спілками програми 1.1 міл. дол., він же дозволив відкрити у Києві бюро, яке надаватиме допомогу у створенні кредитових кас.

З нашого боку американському Урядові ми представили два проєкти. За першим передбачається виділити Україні приблизно 3 міл. дол. Думаю, що у вересні Україна отримає перші 300,000 дол. Другий проєкт на суму 2.7 міл. дол. тепер вивчають американські урядові установи. Маю надію, що до кінця року отримаю позитивну відповідь.

Згідно з програмою, схваленою Урядом ЗСА, у квітні до нас з Києва, Тернополя, Стрия та Кривого Рогу прибуло п'ять активістів кооперативного руху. Протягом трьох місяців вони вивчали працю кредитових кас у Ню Йорку, Чикаго, Висконсині, прослухали лекції провідних вчених, переглянули спеціяльні відеофільми, пройшли стажування. Одним словом, гості з України отримали відповідну підготову і готові до самостійної праці.

Кореспондент: Майже два роки міжнародні кооперативні організації надають допомогу Україні. Чи радують вас отримані результати?

Б. Ватраль: Про великі здобутки ще зарано говорити, до того ж не всі зрозуміли важливість нашої праці. Що я маю на увазі? Найперше те, що законопроєкт про кредитові спілки двічі розглядала Верховна Рада, однак не був прийнятий. Маємо все ж надію, що найближчим часом законодавці скажуть своє слово і кооперативному рухові буде відкрито „зелену вулицю".

Та не зважаючи на тимчасові ускладнення, кредитовий механізм все ж запущено і він починає давати віддачу. На Україні вже діють вісім кредитових кас, найбільше з них працює у Кривому Розі, яка об'єднує 1,600 медичних працівників. Хоч ця спілка ще не надає повного обсягу передбачених послуг, однак люди відчули вигоди нової справи.

Варто відзначити як позитивний факт те, що ця каса має свою філію. І де, на вашу думку, вона знаходиться? Я переконаний, що не вгадаєте. У самісінькій Москві. Там 30 медичних працівників користуються послугами кредитової каси.

На жаль, таких прикладів ще замало, але є певність, що кооперативний рух в Україні знайде прихильників серед мільйонів людей.

Кореспондент: Наскільки я розумію, то створення кредитових спілок неможливе без сучасних технічних засобів?

Б. Ватраль: Це правда. З рахівницями та аритмометрами далеко не поїдеш, то є вчорашній день. А сьогодні без комп'ютерів, факсів, машин для копіювання та іншої техніки не можна розраховувати на успіх. Це в значній мірі стосується і кредитових кас. В Україну вже відправлено перші партії необхідного обладнання. З часом надходження техніки зростатиме, що дозволить вести кооперативну справу на рівні світових стандартів.

Кореспондент: І на закінчення бесіди ще одне питання до президента Української Федеральої Кооператив ної Каси „Самопоміч" Р. Мицика. Мені відомо, що ви є одним із фундаторів цієї каси, протягом 34 років вас обирають її президентом. Скажіть, будь ласка, як уявляєте найближче майбутнє кооперативного руху в Україні?

Р. Мицик: Мені видається, що не за горами його друге народження. Для цього потрібні дві умови: поперше, впровадження сталої валюти, адже існуючі купони не вирішують проблеми, і подруге, має з'явитися якомога швидше закон, який надає усі права, необхідні для діяльности нової справи. А ще вважаю за необхідне створення мережі модельних кооперативних кас, тобто взірців, на досвіді яких будуть вчитися інші.

Сьогодні, як цілком слуш но зазначив Петро Козинець, ім'я якого згадувалося під час нашої бесіди, філософія кредитового руху *знайшла широку підтримку* як серед державних чинників, так і (що найбільш важливо) серед найширших гро мадських кіл в Україні. Отже з усього вищенаведеного можна зробити незаперечний висновок: кредитовим спілкам в Україні бути!

Анатолій Гороховський

Дипломатична...

(Закінчення зі стор. 2)

дярщина, Румунія, зараз вже „скромна" Австрія, а то такі як Чехія, Норвегія, Швеція та вже 70-літня Фінляндія.

Тож нехай нам не буде дивно, що в Києві маємо посольства прибалтійських республік та Киргизії при існуванні амбасад Франції, Італії, Німеччини чи Англії із рівночасним вживанням престижевости України як більш авторитетної держави в Европі.

Прямо не хочеться вірити, що немає досі ні однісі нашої амбасади таки з українським терміном без штучного перекладу англійського слова „амбасадор" на „посол", коли приймати двомовність посольських дипломатичних візитівок та можливо й листових блянкетів, створюючи таким зрівняння посла із амбасадором, конфліктність понять оцих дипломатичних розрядностей.

Нам треба вимагати від Уряду України в Києві постаратися чимскоріше злікідувати оцю посольсько-амбасадорську аномалію, виданням нового декрету міністерством закордонних справ про зміну на дипломатичних візитівках наших дипломатів із становищем амбасадора, та всім службовцям амбасад теж увести в титулятурне оформлення їх візитівками з титулом не від посольства, а таки від амбасади України. Треба змінити титулятуру на дипломатичних блянкетах в цьому самому розумінні та мати особливу честь увести в українськомовний словар урядово вже два нові слова: амбасада, амбасадор в українській вимові та в писанні чи друкуванні, як це вже давно здійснили слов'янські словники всіх майже більших (за авторитетністю) держав.

Дотогочасним відкликом на неприсутність в нашій мові слова „амбасадор" ми державно себе компромітуємо, коли закордонний дипломатичний світ остаточно признав Україну, як достойну в світі державу за всіми, нам приналежним, принципами протоколярно-дипломатичного характеру.

ОСТАННІМ ЧАСОМ навіть великі комплекси крамниць по цілій країні оголосили, що забороняють курити з уваги на небезпеку диму сигарок для некурящих. З цього приводу деякі курці уважають себе дискримінованими громадянами.

СЕНАТОР ДЕЙВИД БОРЕН, демократ з Оклагоми, який належить до групи консервативних законодавців, був дуже активним прихильником пропонованого президентом Биллом Клінтоном бюджету, але тепер міняє в цій справі свою думку. „Коли ми вимагаємо від виборців 250 біл. дол. додаткових податків, ми мусимо, дивившись їм прямо у вічі, заявити, що ми втяли всі потрібні видатки. Однає на мою думку цього ми не зробили".

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 4-го червня 1993 р., несподівано відійшов у вічність

наш найдорожчий

БАТЬКО, ДІДО І ПРАДІДО

бл. п.

МИРОН ШКІЛЬНИЙ

Складаємо щиру подяку парохові Михайлові Вівчарові, о. Франкові Шадякові, о. Іванові Стухлякові за похоронні відправи і відпровадження покійного на місце вічного відпочинку. Дякуємо родині, приятелям і знайомим, що взяли участь в похоронах і поминках та за висловлення співчуття телефонічно і листовно. Сердечно дякуємо жертводавцям на Служби Божі, за квіти і за зложені пожертви на будову церкви та манастиря в Тернополі.

На ФОНД БУДОВИ зложили:

200 дол. — Брус Рот;
100 дол. — Оля і Олександер Напора;
по 50 дол. — Наталя Напора, Оксана і Петрик Палумбо, Олеся і Росс Орр, Володимира і Богдан Вітюк, Норма і Ґералд Маґліон;
40 дол. — Анна й Іван Вітюк;
30 дол. — Сара Джена;
25 дол. — Ірвінґ Берсон;
по 20 дол. — Галя і Луїс Фудалі, Іванка і Микола Козюпа, Анна й Іван Ґенсьор, Стефанія і Василь Ткач, Марійка і Василь Головінські, Люба й Осип Садницькі, Наталка й Осип Сиґіди;
по 10 дол. — Оксана і Мирослав Вітюк, Марійка і Петро Вітюк, Оля і Богдан Гаврилюк, Леся Лебедович, Анна Девончук, Антонія Коліняк, Марія Мандзій, Оля і Теодор Марущак, Євгенія Башляк, родина Кучер;
по 5 дол. — Розалія Дубей, Анна Барбадин.

Хай Всевишній винагородить вас усіх щедрими ласками.

Дочки —

ОЛЯ НАПОРА І ГАЛЯ ФУДАЛІ з родинами

З почуттям безмежного болю ділимося жалібною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в суботу, 17-го липня 1993 р. в Чикаґо, Ілл., прийнявши Найсвятіші Тайни, спочив вічним сном

бл. п.

ЛЮБОМИР КУЗИК

член ОУН, старшина 1-ої УД УНА, член ОДВУ, хору „Сурма", співосновник РУХ-у в Чикаґо, великий приятель молоді.

ПАНАХИДА була відправлена в середу, 21-го липня у похоронному заведенні Музика в Чикаґо, Ілл.

ПОХОРОН відбувся в четвер, 22-го липня з собору свв. Володимира й Ольги на місцевий цвинтар св. о. Миколая.

Залишені у скорботі:

дружина — АННА
донька — ТАМАРА з чоловіком АЛЛЯНОМ СТОРРІ
син — ОРЕСТ
внучка — ЛЯСЯ
брат — ЮРІЙ з дружиною ІРИНОЮ, синами та внуками
родини — КУЗИКІВ, МОЧУЛІВ, ПОРИТКІВ у ЗСА
ПОПОВИЧІВ, КІЧАНОВСЬКИХ, СУХАРЕВСЬКИХ в Україні

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в середу, 25-го серпня 1993 р. в соборі свв. Володимира й Ольги, Чикаґо, Ілл., о год. 9-ій ранку та в місцевих храмах скрізь де проживає рідня в Україні.

Просимо про молитви за упокій його душі.

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що у п'ятницю, 9-го липня 1993 р. в Чикаґо, Ілл., несподівано на 80-му році свого трудолюбивого життя з волі Всевишнього відійшла від нас у вічність, наша дорога і ніколи незабутня

ВУЙНА

бл. п.

АНАСТАЗІЯ МИХАЙЛОВИЧ

вдова по бл. п. д-рові вет. Ярославові Михайловичу.

ПАРАСТАС І ПАНАХИДУ відправлено в похоронному заведенні Музики 12-го і 13-го липня.

ПОХОРОН відбувся в середу, 14-го липня з похоронного заведення до собору свв. Володимира й Ольги, а відтак на місцевий цвинтар св. о. Миколая.

Залишені у глибокому смутку —

д-р ЯРОСЛАВ І ЛАРИСА МУЗИЧКИ

ПОДЯКА

Щиросердечно дякуємо Всеч. отцям Миколі Косарчину за відправу Панахиди, а Миронові Панчукові за Парастас і похоронні відправи.

З глибини наших сердець дякуємо усім тим, які взяли участь у похоронних відправах, за молитви, за вислови співчуття, за квіти та щедрі пожертви на Служби Божі та добродійні цілі.

Сердечно дякуємо Орисі Гарасовській за щирі слова прощання після Панахиди, в яких згадала життєвий шлях покійної та її доброту і щедрість.

Глибоку подяку складаємо д-рові Богданові Ткачукові, який попрощав покійну під час тризни.

Особливу подяку складаємо Орисі Гладкій та д-рові Богданові Ткачукові за постійні контакти з покійною та їхню поміч, а також усім тим, які її відвідували та допомагали.

Хай Господь винагородить вас усіх своїми щедрими ласками.

Залишена у смутку

РОДИНА

З МАДЯРЩИНИ НАДІЙШЛО повідомлення, що 4-го вересня ц.р. відбудеться перехования тлінних останків адмірала Горті, який правив країною від 1919 до 1944 року. Їх буде перевезено з англійського цвинтаря в Лісбоні до родинного гробу на цвинтарі в мадярському селищі Кендереш.

Новий постійний фонд для Українського Музею (УМ) у висоті 33,612.13 дол. у пам'ять Артемія Кирилюка та Петра і Дарії Мегиків вплинув недавно із Філядельфії. Відсотки із того фонду є призначені для підтримки публікацій, що їх видає Український Музей. Спадковий Фонд П. і Д. Мегиків започаткували в 1992 році виконавці волі і фонд підтримали також своїми пожертвами приятелі та учні померлого мистця.

Постійний Фонд Українського Музею в пам'ять українських мистців

Стоять (зліва): проф. Петро Мегик, Василь Дорошенко і Артемій Кирилюк.

Рішенням Управи Фундації А. Кирилюка з дня 23-го січня 1993 року прихід із Фундації у висоті 32,113.38 дол. перенесено на конто УМ та створено спільний тривалий фонд у пам'ять А. Кирилюка і П. і Д. Мегиків.

Як частина спадку по проф. П. Мегикові Український Музей отримав також велику його бібліотеку, архіви, давніші примірники „Нотаток з мистецтва", монографію „Петро Мегик", як і копії „Книги творчости українських мистців поза батьківщиною". Всі видання є на продаж в музейній крамниці. Дохід з продажу 1,474 примірників, що може принести 10,000 дол. буде доданий до вже переданого фонду.

Як відомо, в роках 1960 і 1970 у Філядельфії існував сильний мистецький центр, Об'єднання Мистців Українців в Америці, зокрема із видаванням „Нотаток з мистецтва", в якому працювали такі широковідомі наші літератори як Михайло Дмитренко, Василь Дорошенко, Петро Мегик, Степан Рожок, Марія Струтинська і Володимир Шиприкевич. Журнал із своїми кольоровими вкладками і знаменитим змістом був переглядом творчости наших мистців, що жили поза Україною. Проф. П. Мегик був душею журналу, його редактором і видавцем. Рівночасно він був головою Мистецької Школи, де навчалися молоді мистці. В цій культурно-творчій атмосфері в 1977 році створено із спадку померлого мистця А. Кирилюка стипендійний фонд для молодих мистців і фонд для видання публікацій з мистецтва.

Артемій Кирилюк був мистцем та учителем. Народжений на Волині в 1911 році, студіював в Міській школі малярства і прикладного мистецтва у Варшаві і був членом мистецького гурта „Спокій", в якому організував численні виставки молодих мистців. Після Другої світової війни А. Кирилюк жив у Австрії, Канаді, а вкінці у Філядельфії. Там став членом ОМУА і був активним до своєї смерти в 1970 році. Згідно з останньою волею його майно було призначене для добра українського мистецтва.

Проф. П. Мегик, мистець, учитель і автор, закінчив Академію мистецтв у Варшаві, ціле своє життя присвятив популяризації українського мистецтва шляхом видань і навчання молодих адептів мистецтва. З молодих літ він був активним членом мистецьких груп і одним з засновників ОМУА. Творче мистецтво П. Мегика виявлялось в краєвидах, натюрмортах і портретах, опрацьовані в олії, акварелі і також в рисунку.

В Українському Музеї цей новий тривалий фонд із спадщини двох українських мистців буде продовжувати їхню працю і відданість українському мистецтву.

Дивізійники Канади допомагають НТШ у Львові

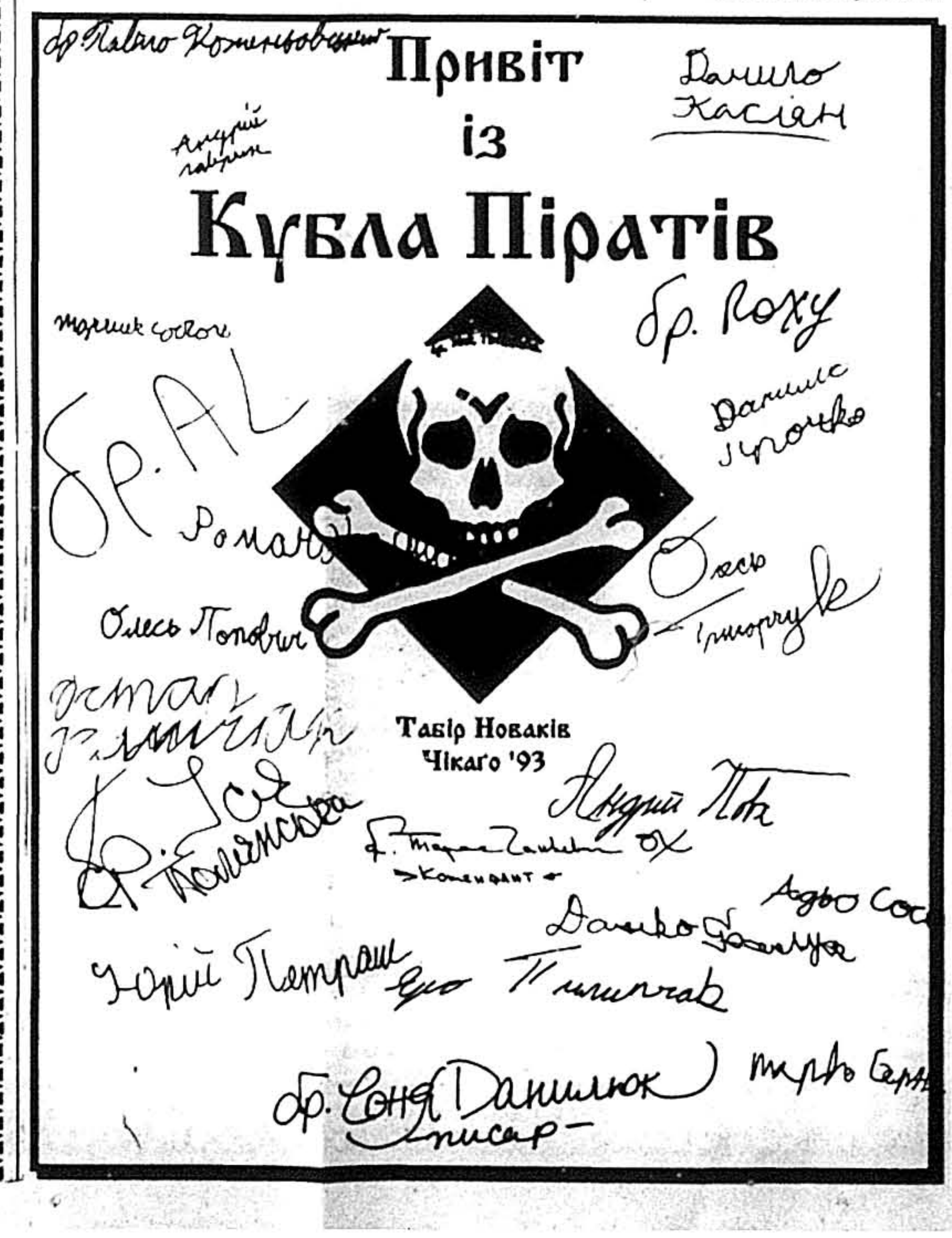
В цьому році сповняться 120-літній ювілей Наукового Товариства ім. Шевченка. 11-го грудня 1873 року — це вікопомна дата, пов'язана з реєстрацією товариства і закупом його друкарні, яка стала основним засобом виживання та видавничої діяльности НТШ.

Після відновлення НТШ у Львові одним із головних господарських завдань НТШ стала розбудова власної друкарської бази, відібраної большевицьким режимом у 1940 році. Це завдання розв'язується поступенно: в минулому році введено в дію систему комп'ютерного набору текстів, придбану за кошти НТШ в Ню Йорку, тепер настав найважчий етап створення власної друкарської лінії офсетного друку.

Це завдання допомогли розв'язати НТШ комбатанти I Дивізії УНА в Канаді. Завдяки їхній допомозі в Канаді запущено продуктивну друкарську машину „Небіоля" та фотоустаткування, необхідне для підготови офсетного друку. Для цієї мети дивізійники асигнували 16,600 дол., що забезпечило головну частину цього закупу. Особлива подяка належиться Управі братства комбатантів дивізії в Канаді, особливо сотникові Мирославові Бігусові з Торонто, який з ентузіязмом підтримав наш проєкт і протягом року забезпечував його успішне здійснення.

Маємо приємність повідомити, що нарешті після довгих митарств знайдено відповідне приміщення для друкарні, розпочато монтаж машин. Надіємось, що до грудневих роковин ювілею НТШ завершаться підготовчі роботи, а друкарня дасть першу продукцію. Це істотно облегшить наш економічний стан, який все далі погіршується у зв'язку зі швидким зростанням коштів видань в Україні. Хочемо також подякувати канадським дивізійникам за велику допомогу книжками відродженій бібліотеці НТШ.

Олег Романів,
голова НТШ у Львові

Дзвонить...

(Закінчення зі стор. 2)

А вже про українську мову — у житті — що й говорити...

Не інакше і зі зорганізованим громадянством. От хоч би в Канаді вже роками відкладається така потрібна всегромадська конференція за рятунок української мови. На жаль і наша преса, цей голос громадської думки й сумління, так нерадо й нешвидко містить статті на виховні теми, хоч Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада постачає їх безперервно...

Оправдуємося, що всі наші сили звернені сьогодні на допомогу Україні. Безперечно, нерівні змагання наших братів на рідних землях вимагають всякої підтримки — і нема їй меж. І ролю діяспори невтомно вихваляють усі наші земляки. Але чи буде їм із того користь, коли помагаючи їм — ми втратимо наше наступне покоління, зліквідуємо самовільно? Хто ж буде тоді помагати?!

А ось СКВОР-а задумує у новому шкільному році втягнути школярів у країнах вищого життєвого стандарту, у безпосередню співучасть в допомозі Україні через „доляровий фонд" — проєкт Світової Суспільної Служби при СКВУ.

Тому — прислухаймося добре до першого шкільного дзвінка цього року: чи не б'є він на сполох!? Чи не закликає він батьків, щоб посилали в українську школу своїх нащадків-спадкоємців!? Чи не просить він — не лиш автоматично посилати, а цікавитися тим, що й як дитина там вчиться, підтримувати активно авторитет та змагання вчителів, спомагати українознавче шкільництво матеріяльно й морально!? Чи не остерігає він проводи нашого громадського життя, пригадуючи, що час великий, може і найпізніший вже, щоб поставити виховання молоді — на перше місце в їх діяльності!?

Звертається оцей перший шкільний дзвінок цього року до слуху й свідомости всіх тих, хто „ще читає" українську пресу — хто „ще" познайомиться із цією статтею. Звертається, — щоб не пройшли вони мовчки попри неї. Щоб говорили про неї зі своїми дітьми, родичами, знайомими, з тими, хто „вже не читає", а має дітей. Просить дзвінок — творити в кожному середовищі, атмосферу зацікавлення, співучасти в справах українського шкільництва. Відомо бо, що всякі ідеї поширюють найуспішніше саме такі вузькі внутрішні клітини громадянства.

Отже — прислухаймося пильно до голосу першого шкільного дзвінка! Він має сказати нам щось таке, що його не почути — було б небезпечно!

● РОЗШУКИ ●

РОДИНА з УКРАЇНИ, м. Львів, розшукує своїх рідних за прізвищем **МАЛЕЦЬ,** які були вивезені на роботи до Німеччини. Прошу тел. на число: **1 (312) 252-5076**

Михася Машталір, 1932 року народження, село Мовчанівка, раніше Скалатський, тепер Підволочиський район, Тернопільська область, Зах. Україна, розшукує **батька ПАВЛА ОЛЕКСІЙОВИЧА МАШТАЛІРА,** 1910 р. народження. Якщо хтось знає що небудь про батька прошу писати:
Mikhaylina Derkach
3000 SE. Royal Hills Dr. No. 38-H
Renton, WA. 98058
Тел.: (206) 226-1691

Людмила Засланець пошукує:
1) дядька, Андрія Засланця, нар. 1905-1910 у Лохвиці, Полтавська обл. - і його доні, двоюрідні сестри, які жили в ЗСА від 1945 р.:
2) Віра Засланець, нар. 1937 р.,
3) Надія Засланець, нар. 1939 р.,
4) Неля Засланець, нар. 1941 р.
Відомості про вищеподаних слати на адресу:
Україна; 310050, Харків,
вул. Червоношкільна
Набережна 12/68

Надежда Федорич з дому Мельник пошукує свого дядю **ФЕДОРА МАЛЮШКЕВИЧА,** рік народження приблизно 1900-1910 в селі Волосово, Чудновського р-н, Житомирська обл., припускають, що жив або живе десь в Америці. Відомості про вищеподаного слати на адресу:
Україна; 320050,
Дніпропетровське,
вул. Казакова 4/56

●FUNERAL DIRECTORS●